Lieta Nr.19220335923
KA02-0109-24/3
ECLI:LV:KUAT:2024:0827.19220335923.5.S

Kurzemes apgabaltiesa
SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Liepājā 2024.gada 27.augustā

Tiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja Aiva Daidere
tiesneši Didzis Aktumanis, Krists Līcis
piedaloties prokuroram Edgaram Kristovskim
aizstāvei Sandrai Sprūdei
atklātā tiesas sēdē apelācijas kārtībā iztiesāja krimināllietu sakarā ar Ziemeļkurzemes prokuratūras prokurores Gunas Lapsas apelācijas protestu par Kurzemes rajona tiesas 2024.gada 15.janvāra lēmumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Kurzemes rajona tiesas 2024.gada 15.janvāra lēmumu /pers. A/, personas kods /personas kods/, atbrīvots no krimināatbildības par Krimināllikuma 168.[1]pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu un kriminālprocess izbeigts.

[2] Ar pirmās instances tiesas spriedumu atzīts, ka /pers. A/ ļaunprātīgi nepildīja lēmumu par aizsardzību pret vardarbību.

Ar Kurzemes rajona tiesas 2023.gada 24.augusta lēmumu lietā Nr.C69348823 /pers. A/ noteikti pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļi, tostarp:
- aizliegums atrasties tuvāk par 200 metriem mājoklim ar adresi /adrese A/, kurā pastāvīgi dzīvo /pers. B/;
- aizliegums satikties ar /pers. B/ un uzturēt ar viņu fizisku vai vizuālu saskari;
- aizliegums jebkurā veidā sazināties ar /pers. B/;
- izmantojot citu personu starpniecību, organizēt satikšanos vai jebkāda veida sazināšanos ar /pers. B/;
- /pers. A/ noteikts pienākums apgūt sociālās rehabilitācijas kursu vardarbīgas uzvedības mazināšanai.

Ar minēto tiesas lēmumu /pers. A/ iepazīstināts 2023.gada 29.augustā un parakstījās par iepazīšanos ar to.

Neskatoties uz tiesas noteiktajiem aizliegumiem, zinot par krimināatbildību to nepildīšanas gadījumā, ļaunprātīgi pārkāpjot Kurzemes rajona tiesas 2023.gada 24.augusta noteiktos aizliegumus - atrasties tuvāk par 200 metriem mājoklim /adrese A/, satikties ar /pers. B/ un uzturēt ar viņu fizisku vai vizuālu saskari un jebkurā veidā sazināties ar /pers. B/, /pers. A/ 2023.gada 21.novembrī ap plkst.14.00 ieradās /pers. B/ dzīves vietā /adrese A/, tādā veidā pārkāpjot noteikto aizliegumu atrasties tuvāk par 200 metriem mājoklim, kurā pastāvīgi dzīvo /pers. B/, un aizliegumus satikties ar /pers. B/ un uzturēt ar viņu fizisku vai vizuālu saskari un sazināties ar viņu. Par norādītajiem /pers. A/ Kurzemes rajona tiesas 2023.gada 24.augusta lēmuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību pārkāpumiem tika informēti policijas darbinieki, kuri, ierodoties notikuma vietā, pārtrauca /pers. A/ darbības.

Šādas /pers. A/ darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 168.[1]panta.

[3] Par pirmās instances tiesas lēmumu apelācijas protestu un tā papildinājumus iesniegusi Ziemeļkurzemes prokuratūras prokurore G.Lapsa, lūdzot lēmumu kā nelikumīgu un nepamatotu atcelt, taisīt lietā spriedumu, atzīstot /pers. A/ par vainīgu pēc Krimināllikuma 168.[1]panta un sodīt ar probācijas uzraudzību uz 1 gadu 1 mēnesi. Protestā akcentēts, ka ar savām darbībām /pers. A/ izdarījis noziegumu, kas vērsts pret ģimeni un nepilngadīgajiem.

Prokurore apelācijas protestu un tā papildinājumus pamatojusi ar turpmāk izklāstītajiem apsvērumiem.

[3.1] Pirmās instances tiesa bez atbilstošas apstākļu izvērtēšanas ir nepamatoti atzinusi, ka vardarbība pret /pers. B/ nav pastāvējusi. Spriedumā izteiktie apgalvojumi prokurorei dod pamatu novērtēt, ka emocionālā vardarbība, uz kuru tiesā norādīja /pers. B/, tiesas ieskatā, atzīstama par maznozīmīgu apstākli aizsardzības noteikšanai. Valsts apsūdzības uzturētāja uzsver pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanas mērķi – nepieļaut vardarbības iestāšanos un preventīvi to novērst, nodrošināt administratīvi vai krimināli sodāmas vardarbības nepieļaujamību. Tiesas noteikta aizlieguma pārkāpuma atzīšana par maznozīmīgu nodarījumu, konkrētajā gadījumā, nekonstatējot sekas, faktiski ir pielīdzināma pagaidu aizsardzības noteikšanas regulējuma tiesiskai bezjēdzībai. Protesta iesniedzēja uzsver, ka likums paredz krimināatbildību jau par viena pagaidu aizlieguma pārkāpšanu, bet konkrētajā gadījumā apsūdzētais ir pārkāpis vairākus tiesas noteiktos pagaidu aizsardzības līdzekļus. Minētais apstāklis apsūdzētā rīcību, kura izpaužas primāri attieksmē pret tiesas lēmuma izpildi, padara ievērojami kaitīgāku.

Valsts apsūdzības uzturētāja akcentē, ka tiesai, taisot nolēmumu, jārīkojas tā, lai sasniegtu soda mērķi – panākt, lai notiesātais un citas personas nepārkāptu likumus un ievērotu tos. Pretējā gadījumā tiesas pieņemtais lēmums dod pamatu secināt, ka pagaidu aizsardzības līdzekļu pārkāpšana ir pieļaujama.

[3.2] Par nelikumīgu un nepamatotu prokurore uzskata pirmās instances tiesas lēmumā norādīto atzinumu, ka /pers. A/ izdarītais noziedzīgais nodarījums uzskatāms par maznozīmīgu. Apsūdzētais ar savām darbībām ir radījis apdraudējumu un bīstamību gan savai ģimenei – dzīvesbiedrei /pers. B/ un mazgadīgajiem bērniem (1 un 2 gadus veci), jo lēmuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību pieņemšanas pamats bija /pers. A/ vardarbīgā uzvedība un alkohola lietošana, gan sabiedrībai kopumā kā antisociāla dzīvesveida un uzvedības ievērotājs. Apelācijas protestā norādīts /pers. A/ tiesas sēdē paskaidrotais, ka viņš nav apguvis sociālās rehabilitācijas kursu vardarbīgas uzvedības mazināšanai.

[3.3] Valsts apsūdzības uzturētāja uzskata, ka pirmās instances tiesa nav devusi atbilstošu novērtējumu /pers. A/ atbildību pastiprinošajam apstāklim saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktu, jo izdarītais noziedzīgais nodarījums veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu, izdarīts neizciesta papildsoda – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas laikā. Par /pers. A/ personību raksturojošām ziņām norādīts - agrāk divas reizes

sodīts, ar 3 klašu izglītību, strādā algotu darbu mežistrādē, apgādībā divi mazgadīgi bērni, vienīgais apgādnieks ģimenē. Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu par atbildību mīkstinošu apstākli atzīstama vaļsirdīga atzīšanās un izdarītā nožēlošana.

Prokurores ieskatā, lēmumā norādītie apstākļi par apgādībā esošiem diviem mazgadīgiem bērniem un algota darba esība apsūdzēto neatturēja no noziedzīga nodarījuma izdarīšanas un nevar būt par pamatu viņa atbrīvošanai no kriminālatbildības saskaņā ar Krimināllikuma 58.pantu.

[3.4] Izvērtējot /pers. A/ personību un izdarītā noziedzīgā nodarījuma apstākļus, ņemot vērā Krimināllikuma 35. un 46.panta jēgu, protesta iesniedzēja uzskata, ka /pers. A/ par izdarīto noziedzīgo nodarījumu nevar tikt atbrīvots no soda, bet viņam nebūtu piemērojams arī reāls brīvības atņemšanas sods vai naudas sods, jo nav ziņu par viņa materiālo stāvokli, bet no apsūdzētā liecībām izriet, ka tas ir zems. Prokurore par atbilstošu soda veidu /pers. A/ uzskata probācijas uzraudzību, lai viņu varētu iesaistīt konkrētās uzvedības korekcijas programmās, kas atturētu apsūdzēto no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas nākotnē. Šāds sods sekmēs taisnīguma atjaunošanu, persona turpinās atrasties sabiedrībā, strādās ikdienas darbu un dos ieguldījumu valsts interesēm, un, ikdienā komunicējot ar citām personām, nodos vēstījumu par to, ka šādas darbības ir noziedzīgas un sodāmas. Tādā veidā tiks sasniegts arī vispārējās prevencijas uzdevums panākt, lai citas personas neizdarītu noziedzīgus nodarījumus.

[4] Apelācijas instances tiesas sēdē procesa dalībnieki norādīja turpmāk minēto.

[4.1] Prokurors E.Kristovskis uzturēja kolēģes iesniegto apelācijas protestu pēc tajā norādītajiem argumentiem, lūdza pirmās instances tiesas 2024.gada 15.janvāra lēmumu atcelt, taisīt lietā spriedumu, atzīt /pers. A/ par vainīgu pēc Krimināllikuma 168.[1]panta un sodīt ar probācijas uzraudzību uz 1 gadu 1 mēnesi.

[4.2] Apsūdzētais /pers. A/ uzskatīja, ka sods ir jāsaņem, bet prokurora pieprasītais sods ir par bargu. Apstiprināja iepriekš noskaidrotos datus par viņa personību. Izmantoja savas procesuālās tiesības liecības nesniegt.

[4.3] Aizstāve S.Sprūde uzskatīja, ka pirmās instances tiesas lēmums atstājams negrozīts, bet prokurora protests noraidāms. Norādīja uz aizstāvja nepieciešamību pirmstiesas izmeklēšanas laikā un pirmās instances tiesā, jo apsūdzētajam ir 3 klašu izglītība. Vērsa uzmanību, ka pats apsūdzētais pirmās instances tiesā nav izteicis lūgumu, lai viņu atbrīvo no kriminālatbildības. /pers. A/ ir tuvojies nevis /pers. B/, attiecībā pret kuru bija liegums tuvoties, bet ir vedis pārtiku saviem bērniem, kuriem ir vienīgais apgādnieks. Akcentēja jautājumu par to, vai lieciniecei – pieteikuma iesniedzējai bija izskaidrotas sekas, tiesai pieņemot lēmumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību. Lūdza /pers. A/ atbrīvot no izdevumu apmaksas par aizstāves sniegto juridisko palīdzību, jo aizstāvja juridiskā palīdzība bijusi nepieciešama saistībā ar iesniegto apelācijas protestu.

Motīvu daļa

[5] Apsvērusi apelācijas protesta argumentus, uzklausījusi apsūdzēto, aizstāves un prokurora viedokli, pārbaudījusi krimināllietas materiālus iesniegtā protesta apjomā un ietvaros, apelācijas instances tiesa atzīst, ka Kurzemes rajona tiesas 2024.gada 15.janvāra lēmums atceļams, apelācijas protests apmierināms un taisāms notieājošs spriedums, atzīstot /pers. A/ par vainīgu un nosakot sodu pēc Krimināllikuma 168.[1]panta.

[6] Apelācijas instances tiesa atzīst, ka Krimināllikuma 168.[1]pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva esamība un apsūdzētā /pers. A/ vaina tā izdarīšanā ir pierādīta ar ziņām par faktiem, kas izriet no liecinieku, paša apsūdzētā liecībām un pārējiem lietas materiālos fiksētajiem un tiesas izmeklēšanas laikā pārbaudītajiem rakstveida pierādījumiem un dokumentiem, kas norādīti lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai, to kopumā un savstarpējā saistībā.

[6.1] Pirmstiesas izmeklēšanas laikā /pers. A/ liecinājis, ka esot informēts par pret viņu pieņemto lēmumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, ar lēmumu iepazinies 2023.gada 29.augustā. Viņam bijis zināms par lēmumā noteiktajiem ierobežojumiem. Septembra vidū vai beigās /pers. B/ sākusi ar viņu sazināties – rakstījusi, abi vairākas reizes tikušies. 2023.gada 21.novembrī ieradies /pers. B/ dzīvesvietā, lai apciemotu bērnus, par ko ar /pers. B/ esot vienojušies. Zinājis, ka minētais tiesas lēmums vēl ir spēkā un ka neievēro lēmumā noteikto, izdarīto nožēlo.

/pers. A/ pirmās instances tiesas sēdē savu vainu viņam izvirzītajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 168.[1]panta pilnībā atzinis, nav apstrīdējis noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas faktiskos apstākļus un kvalifikāciju. Tiesas sēdē paskaidrojis, ka aizbraucis pie /pers. B/ pēc viņas uzaicinājuma, lai apciemotu bērnus. Aizvedis pārtiku un naudu, vēlējies nedaudz ilgāk laika pavadīt kopā ar bērniem, bet ieradusies policija un viņš aizvests. Zinājis, ka pārkāpj tiesas nolēmumu un ka par šo pārkāpumu ir paredzēta kriminālatbildība. Dzīvojot kopā ar ģimeni, nekad neesot bijis vardarbīgs pret ģimeni, alkoholu nelietojot, iespēju robežās uzturot ģimeni. Izteicis nožēlu, ka sanācis pārkāpt likumu.

Apelācijas instances tiesas sēdē apsūdzētais pēc būtības savu vainu atzina, norādīja, ka par izdarīto noziedzīgo nodarījumu sods ir jāsaņem, bet prokurora pieprasīto sodu uzskatīja par bargu. Attiecībā par bērnu māti norādīja, ka /pers. B/ ir jauna dzīve, apsūdzētajam liegta iespēja uzturēt attiecības ar bērniem.

[6.2] Lieciniece /pers. B/ pirmstiesas kriminālprocesā liecinājusi, ka 2023.gada 23.augustā tiesā pieņemts lēmums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību pret dzīvesbiedru /pers. A/, pieteikumu tiesā iesniegusi, jo /pers. A/ bijis emocionāli vardarbīgs. Ar /pers. A/ telefoniski sākusi sazināties jau septembrī, pati bijusi iniciatore šai saziņai. /pers. A/ atbildējis, un saziņa kļuvusi pastāvīga, lai gan bijis aizliegums tikties un sazināties. Saziņa abu starpā bijusi nepieciešama bērnu dēļ, kā arī lai saņemtu finansiālo palīdzību. Pirmo reizi ar /pers. A/ klātienē satikušies oktobrī, pāris reizes /pers. A/ bijis arī viņas dzīvesvietā /adrese A/. Visas tikšanās bijušas ar viņu saskaņotas. Arī 21.novembra tikšanās bijusi saskaņota, /pers. A/ ieradies, jo vēlējies pabūt ar bērniem, taču plkst.14.00 ieradusies Kuldīgas pašvaldības policija un /pers. A/ likts atstāt viņas dzīvesvietu, par notikušo informēta arī Valsts policija. Pati policiju neesot informējusi, ka /pers. A/ atrodoties viņas dzīvesvietā, kurš to izdarījis, nezinot. Ar advokātes palīdzību esot sākusi kārtot jautājumu par lēmuma atcelšanu, šobrīd zinot, ka /pers. A/ pie viņas atrasties nav drīkstējis, nekādu pretenziju pret /pers. A/ neesot, iesniegumu policijai rakstīt atsakoties (*lietas 10.lapa*).

Pirmās instances tiesas sēdē lieciniece /pers. B/ liecinājusi, ka viņai bijis zināms par liegumu /pers. A/ atrasties viņas dzīvesvietā, taču apsūdzētais bijis vienīgais, kurš viņai varējis palīdzēt, no sociālā dienesta palīdzību neesot saņēmusi. /pers. A/ pie viņas ieradies pēc viņas uzaicinājuma, trešā persona šajās tikšanās reizēs neesot piedalījusies, jo to neesot bijis iespējams nodrošināt, lai gan sociālā darbiniece to solījusi. Kurš policijai paziņojis par /pers. A/ atrašanos viņas dzīvesvietā, viņai neesot zināms. Skaidrojusi policijas darbiniekiem, ka atļaujot /pers. A/ būt viņas dzīvesvietā. /pers. A/ pie bērniem braucis brīvdienās, abi šo ierašanos iepriekš saskaņojuši, viņai pret to neesot bijuši nekādi iebildumi, atļāvusi braukt. Bijušas reizes, kad pati prasījusi un lūgusi /pers. A/, lai viņš atbrauc, pavada laiku kopā ar bērniem un atved pārtiku. Bez /pers. A/ esot bijis ļoti grūti tikt galā ar sadzīvi. /pers. A/ pret viņu nekad neesot bijis fiziski vardarbīgs, tikai dažreiz aizskāris vārdiski, abu starpā bijušas domstarpības, kā jau katrā ģimenē. Pati nemaz neesot vēlējusies, lai tiktu pieņemts lēmums par aizsardzību pret vardarbību, sociālā dienesta darbiniece ieteikusi vērsties tiesā ar šādu pieteikumu, to arī izdarījusi. Ar minēto pieteikumu vērsusies tiesā, jo /pers. A/ brīvdienās pārmērīgi lietojis alkoholu un reibumā kļuvis emocionāli vardarbīgs, šī vardarbība izpaudusies kā skaļa runāšana un bļaustīšanās. Iesniegumu tiesai palīdzējusi uzrakstīt ģimenes asistente, diktējusi priekšā, kas rakstāms. Gājusi pie advokātes konsultēties, sapratusi, ka lēmums par aizsardzību pret vardarbību ir atcelts, neesot zinājusi, ka tas vēl spēkā 60 dienas, domājusi, ka atcelts. Advokāte visus dokumentus sagatavojusi, teikusi, ka dokumentus nosūtīs uz tiesu, advokāte teikusi ka /pers. A/ nevarot atrasties viņas dzīvesvietā. Skaidrojusi advokātei, ka vajadzīga palīdzība un /pers. A/ palīdzot, ka nekādu pretenziju nav. Neesot zinājusi un sapratusi, ka lēmums par aizsardzību pret vardarbību nav atcelts uzreiz pēc uzturlīdzekļu sprieduma.

[6.3] Liecinieks/pers. C/ kriminālprocesā liecinājis, ka 2023.gada 21.novembrī plkst.15.49 policijā saņemts telefona zvans par to, ka /adrese A/

atrodoties /pers. A/, kuram esot tiesas nošķiršana no /pers. B/. Ierodoties minētajā adresē, sastapuši /pers. A/, kurš kopā ar /pers. B/ sēdējis pie galda un dzēris kafiju. /pers. B/ nekādu pretenziju pret /pers. A/ klātbūtni nav bijis. /pers. B/ paskaidrojusi, ka advokāte kārtojot dokumentus, lai atceltu tiesas lēmumu. /pers. A/ paskaidrojis, ka minētajā adresē atrodoties jau kopš iepriekšējās dienas (*lietas 9.lapa*).

Pirmās instances tiesas sēdē liecinieks /pers. C/ papildus norādījis, ka brīdī, kad policijas darbinieki ieradušies /pers. B/ dzīvesvietā, nekas nav liecinājis, ka /pers. A/ tur atrodas pret /pers. B/ gribu, valdījusi draudzīga gaisotne. Par to, ka pieņemts lēmums par netuvošanos, policiju informējis anonīmais zvanītājs, kurš pateicis, ka /pers. A/ ieradies pie /pers. B/, kur nedrīkstot atrasties. Nezinot, kurš bijis zvanītājs, iespējams, uzvārdā /uzvārds/.

[6.4] No 2023.gada 21.novembra paātrinātā procesa protokola izriet, ka 2023.gada 21.novembrī pret /pers. A/ uzsākts kriminālprocess par Krimināllikuma 168.[1]pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, /pers. A/ atzīts par aizdomās turēto un sniedzis liecību par noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas apstākļiem (*lietas 1.-5.lapa*).

[6.5] No Kurzemes rajona tiesas 2023.gada 24.augusta lēmuma redzams, ka /pers. A/ noteikti pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļi: aizliegums atrasties tuvāk par 200 metriem /pers. B/ pastāvīgajai dzīvesvietai; aizliegums satikties ar /pers. B/ un uzturēt ar viņu fizisku vai vizuālu saskari; aizliegums jebkurā veidā sazināties ar /pers. B/; aizliegums, izmantojot citu personu starpniecību, organizēt satikšanos vai jebkāda veida sazināšanos ar /pers. B/; /pers. A/ noteikts pienākums apgūt sociālās rehabilitācijas kursu vardarbīgas uzvedības mazināšanai. Ar minēto tiesas lēmumu /pers. A/ iepazīstināts 2023.gada 29.augustā, ko apliecinājis ar savu parakstu (*lietas 14.-17., 18.-21.lapa*).

[6.6] Ievērojot Senāta nolēmumos norādītās atziņas, ka rakstveida pierādījumi un citi dokumenti, tai skaitā ziņojumi, nav attiecināmi uz personu liecībām un pārbaudāmi Krimināprocesa likuma 131.panta otrās daļas kārtībā (*skat. Senāta 2015.gada 10.februāra lēmums lietā Nr.SKK-5/2015, Senāta 2011.gada 9.jūnija lēmums lietā Nr.SKK-198/2011*), apelācijas instances tiesa no pierādījumu klāsta, ar kuriem pierādīta /pers. A/ vaina Krimināllikuma 168.[1]pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, izslēdz /amats/ /pers. D/ 2023.gada 21.novembra ziņojumu.

Vienlaikus apgabaltiesa norāda, ka, arī izslēdzot minēto pierādījumu, ar tiesā pārbaudītajiem pierādījumiem to kopumā un savstarpējā sakarībā apstiprinās /pers. A/ inkriminētajā apsūdzībā norādītie noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas faktiskie apstākļi.

[7] Krimināllikuma 168.[1]pantā ietvertais noziedzīgais nodarījums apdraud personas neaizskaramības intereses, tiesības būt pasargātai no jebkāda veida vardarbības no savstarpēji saistītu personu puses. Noziedzīgā nodarījuma objektīvā puse izpaužas kā bezdarbība – nolēmuma par aizsardzību pret vardarbību ļaunprātīga nepildīšana. Noziedzīgā nodarījuma subjekts ir persona, kurai ar tiesas nolēmumu noteikts viens vai vairāki pagaidu aizsardzības līdzekļi pret vardarbību. No subjektīvās puses tas ir tīšs nodarījums, ko raksturo tiešs nodoms, proti, vainīgais apzinās savas bezdarbības kaitīgumu un to apzināti pieļauj. Noziedzīgā nodarījuma sastāvs ir formāls, sodāma ir pati kaitīgā darbība.

Apgabaltiesa atzīst, ka pārbaudītie pierādījumi pilnībā apstiprina lietā pierādāmos apstākļus: /pers. A/ 2023.gada 21.novembrī bija persona, kurai ar Kurzemes rajona tiesas 2023.gada 23.augusta lēmumu noteikti pagaidu aizsardzības līdzekļi pret vardarbību, tostarp jebkādas tuvošanās /pers. B/ un sazināšanās ar viņu aizliegums, arī aizliegums tuvoties /pers. B/ dzīvesvietai. Apsūdzētais ar minēto lēmumu bija iepazīstināts un, ierodoties /pers. B/ dzīvesvietā un uzturoties tur, apzinājās savas rīcības sekas, proti, ka tādā veidā viņš neievēro tiesas nolēmumā noteiktos aizliegumus. Apstāklis, ka apsūdzētais tā rīkojies, ievērojot bērnu labklājības intereses, un ka /pers. B/ apsūdzēto pati aicinājusi un nav iebildusi apsūdzētā klātbūtnei savā dzīvesvietā, neizslēdz /pers. A/ kriminālatbildību, jo ļaunprātīga nolēmuma par aizsardzību pret vardarbību nepildīšana aptver apzinātu aizliegumu pārkāpumu, kas konkrētajā gadījumā arī ir konstatēts. Savukārt aizstāves iebildumi, ka apsūdzētais ierobežotas izglītības dēļ nav visā kopumā izvērtējis tiesas noteikto aizliegumu pārkāpšanas tiesiskos apstākļus, nav pamatoti, jo lietā nav ziņu, ka apsūdzētais inkriminēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas laikā būtu atzīstams par nepieskaitāmu vai daļēji pieskaitāmu, turklāt apsūdzētais konsekventi ir atzinis, ka, ierodoties pie /pers. B/ un bērniem, ir pilnībā apzinājies, ka tādā veidā pārkāpj tiesas noteiktos aizliegumus.

Apgabaltiesa atzīst, ka ar tiesas izmeklēšanā pārbaudītajiem pierādījumiem to kopumā un savstarpējā sakarībā apstiprinās /pers. A/ inkriminētajā apsūdzībā norādītie noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas faktiskie apstākļi, kas veido Krimināllikuma 168.[1]pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvu, un viņš par izdarīto noziedzīgo nodarījumu sodāms.

[8] Par izdarītu noziedzīgu nodarījumu tiesai ir pienākums noteikt vainīgajai personai tiesisku, pamatotu un taisnīgu sodu saskaņā ar Krimināllikuma 46.pantā norādītajiem soda noteikšanas vispārīgajiem principiem, ievērojot Krimināllikuma 35.pantā noteikto soda mērķi.

Likumdevējs Krimināllikumā nosaka soda veidus, sankcijas par konkrētu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, kā arī to minimālās un maksimālās robežas. Savukārt soda samērīguma izvērtēšana un individualizācija katrā krimināllietā ir tiesas kompetencē. Tiesa, piemērojot sodu par noziedzīgu nodarījumu, ņem vērā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, vainīgā personību, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus, kā arī pārējos Krimināllikuma 5.nodaļā (Soda noteikšana) paredzētos apsvērumus. Šādā veidā tiesa nodrošina soda samērīgumu un individualizāciju katrā krimināllietā *(Satversmes tiesas 2015.gada 8.aprīļa spriedums lietā Nr.2014-34-01).*

Atbilstoši Krimināllikuma 35.panta otrajai daļai soda mērķis aptver gan sabiedrības aizsardzības, taisnīguma atjaunošanas un sodīšanas funkcijas, gan sodīto personu resocializācijas aspektu ar nolūku kopumā panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas. Sodam piemīt personu audzināšanas un morālo vērtību stiprināšanas funkcija, kas ievērojama katrā gadījumā, lemjot par piemēroto sodu un tā izpildes veidu.

[8.1] Apgabaltiesa pilnībā pievienojas prokurores protestā norādītajam, ka pirmās instances tiesa nepamatoti /pers. A/ izdarīto noziedzīgo nodarījumu atzinusi par maznozīmīgu, uzskatot, ka ar likumu aizsargāto interešu apdraudējums ir maznozīmīgs, kas ir bijis par pamatu apsūdzētā atbrīvošanai no kriminālatbildības un kriminālprocesa izbeigšanai.

Krimināllietu tiesas kolēģija konstatē, ka apsūdzētais ar savām darbībām ir radījis apdraudējumu un bīstamību gan savai ģimenei – dzīvesbiedrei /pers. B/ un mazgadīgajiem bērniem (1 un 2 gadus veci), jo lēmuma par pagaidu aizsardzību pret vardarbību pieņemšanas pamats bija /pers. A/ vardarbīgā uzvedība un alkohola lietošana, gan sabiedrībai kopumā kā antisociāla dzīvesveida un uzvedības uzturētājs.

Arī apgabaltiesa uzskata, ka emocionālā vardarbība, uz kuru tiesā norādīja /pers. B/, nav vērtējama kā mazāk kaitīga vai tāda, kuras radītais kaitējums atzīstams par maznozīmīgu.

Pagaidu aizsardzības līdzekļa noteikšanas mērķis ir nepieļaut vardarbības iestāšanos un preventīvi to novērst, nodrošināt administratīvi vai krimināli sodāmas vardarbības nepieļaujamību. Tiesas noteikta aizlieguma pārkāpuma atzīšana par maznozīmīgu nodarījumu konkrētajā gadījumā, nekonstatējot sekas, faktiski ir pielīdzināma pagaidu aizsardzības noteikšanas regulējuma tiesiskai bezjēdzībai. Bez tam norādāms, ka Krimināllikums paredz krimināatbildību jau par viena pagaidu aizlieguma pārkāpšanu, bet konkrētajā gadījumā apsūdzētais ir pārkāpis vairākus tiesas noteiktos pagaidu aizsardzības līdzekļus. Minētais apstāklis apsūdzētā rīcību, kura primāri izpaužas attieksmē pret tiesas lēmuma izpildi, padara ievērojami kaitīgāku.

Jebkura veida vardarbība ir personas pamattiesību, īpaši tiesību uz dzīvību, brīvību, fizisko un garīgo integritāti, privātumu, pārkāpums, un valstij šo pamattiesību ievērošanas nodrošināšanai ir noteikti pienākumi personu aizsardzībā pret vardarbību. Tas pieprasa no valsts ne tikai atturēties no cilvēktiesību pārkāpumiem pret iedzīvotājiem, bet arī nodrošināt zināmu aizsardzību pret citu indivīdu iejaukšanos šajās tiesībās. Valstij ir ne tikai pienākums izveidot juridiskās atbildības sistēmu, kas ļauj pamattiesību aizskāruma gadījumā reaģēt, bet tai vispirms ir pienākums preventīvi aizsargāt cilvēkus, nepieļaujot viņu tiesību reālu aizskārumu. Turklāt valsts iestādēm ir nekavējoties jāreaģē uz apgalvojumiem par iespējamu vardarbību ģimenē un

jānosaka, vai pastāv reāls un tūlītējs apdraudējums vardarbības upuru dzīvībai. Riska novērtējuma rezultātā secinot, ka pastāv reāls apdraudējums, iestādēm ir pienākums veikt preventīvus pasākumus. Ar vardarbību ģimenē saistītos gadījumos apdraudējumu radošas personas tiesības nevar prevalēt pār vardarbības upuru tiesībām uz dzīvību un fizisko un garīgo integritāti *(sk. Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2022.gada 22.jūlija spriedums lietā Nr.SKA-29/2022*).

Tāpat apelācijas instances tiesa ņem vērā Senāta 2014.gada 19.septembra lēmumā lietā Nr.SKK-417/2014 paustās atziņas par radītā kaitējuma izvērtēšanu noziedzīgos nodarījumos ar formālu sastāvu, kuros nav paredzētas konkrētu seku iestāšanās, proti, tas nenozīmē, ka ar šādu noziedzīgu nodarījumu netiek nodarīts kaitējums vispār, jo saskaņā ar Krimināllikuma 6.panta pirmajā daļā noteikto par noziedzīgu nodarījumu atzīstams ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības izdarīts kaitīgs nodarījums, tādēļ atbilstoši Krimināllikuma 46.panta otrajai daļai tiesai jāizvērtē radītais kaitējums.

Turklāt arī pats apsūdzētais atzina, ka sods par izdarīto viņam pienākas, bet ne tik bargs, kā prokurore lūdz.

[8.2] Krimināllikuma 168.[1]panta sankcijā paredzēts brīvības atņemšanas sods līdz trim gadiem vai īslaicīga brīvības atņemšana, vai probācijas uzraudzība, vai sabiedriskais darbs, vai naudas sods.

Pēc noziedzīgu nodarījumu klasifikācijas atbilstoši Krimināllikuma 7.panta trešajai daļai /pers. A/ izdarījis mazāk smagu noziegumu.

Par apsūdzētā /pers. A/ personību lietā noskaidrots, ka viņš iepriekš sodīts, pēdējo reizi ar Ziemeļkurzemes prokuratūras prokurora 2022.gada 12.septembra priekšrakstu par sodu par Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu ar sabiedrisko darbu uz 140 stundām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 2 gadiem, pamatsods izciests 2022.gada 27.decembrī; ar 3 klašu izglītību; spēkā esošu administratīvo sodu nav; strādā algotu darbu mežistrādē, apgādībā divi nepilngadīgi bērni. Noskaidrots, ka apsūdzētais nav apguvis sociālās rehabilitācijas kursu vardarbīgas uzvedības mazināšanai.

Nosakot /pers. A/ soda veidu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, apelācijas instances tiesa ņem vērā, ka noziedzīgais nodarījums bijis vērsts pret ģimeni, apsūdzētais pārkāpis vairākus tiesas noteiktos pagaidu aizsardzības līdzekļus. Minētie apstākļi norāda uz /pers. A/ izdarītā noziedzīgā nodarījuma kaitīguma pakāpi. Tāpat tiek ņemtas vērā apsūdzētā personību raksturojošās ziņas, īpaši apstāklis, ka inkriminētais nodarījums izdarīts neizciesta kriminālsoda laikā, kas raksturo apsūdzētā nihilistisko attieksmi pret likumu ievērošanu kopumā.

Uz Krimināllikuma 168.[1]pantā paredzētā noziedzīga nodarījuma sabiedrisko bīstamību norāda arī likumdevēja rīcība, veicot grozījumus Krimināllikumā, no kriminālpārkāpuma šo noziedzīgo nodarījumu ierindojot mazāk smagu noziegumu kategorijā. Konkrētajā gadījumā apelācijas instances tiesa par taisnīgu, individualizētu un atbilstošu soda veidu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu atzīst probācijas uzraudzību, ievērojot Krimināllikuma 46.panta ceturtajā daļā noteikto, ka brīvības atņemšanas sodu par mazāk smagu noziegumu piemēro, ja soda mērķis nav sasniedzams, nosakot kādu no panta sankcijā paredzētajiem vieglāka soda veidiem. Apgabaltiesas vērtējumā /pers. A/ nav nosakāma brīvības atņemšana un viņam dodama iespēja sodu izciest sabiedrībā. Vienlaicīgi tiesa atzīst, ka alternatīvie sodi kā sabiedriskais darbs vai naudas sods, ievērojot apsūdzētā raksturojošās ziņas un izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, arī nesekmēs ne sodīšanas, ne preventīvā soda mērķa sasniegšanu. Apgabaltiesas ieskatā, soda mērķis ir sasniedzams tieši ar probācijas uzraudzības piemērošanu, jo apsūdzētais tiks iesaistīts savam vecumam, psiholoģiskajām īpašībām un attīstības līmenim piemērotos sociālās uzvedības korekcijas un sociālās rehabilitācijas pasākumos, kas veicinās izpratnes nostiprināšanos par likumu ievērošanas nepieciešamību un atturēs viņu no jaunu, tostarp arī līdzīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

[8.3] Atbilstoši Krimināllikuma 46.panta trešajai daļai, nosakot soda mēru, tiesa ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu par /pers. A/ atbildību mīkstinošu apstākli atzīstama savas vainas atzīšana un izdarītā nožēlošana. Savukārt saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktu par /pers. A/ atbildību pastiprinošu apstākli atzīstams apstāklis, ka izdarītais noziedzīgais nodarījums veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu, jo izdarīts ar 2022.gada 12.septembra prokurora priekšrakstu par sodu noteiktā un neizciestā papildsoda – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas laikā.

Ņemot vērā, ka lietā konstatēts viens /pers. A/ atbildību pastiprinošs un viens atbildību mīkstinošs apstāklis, un ievērojot to, ka atbildību pastiprinoša apstākļa esamība ir pamats bargāka soda piemērošanai salīdzinājumā ar sodu, kāds būtu piespriežams, šādus apstākļus nekonstatējot, un atbildību pastiprinoša apstākļa esamība pati par sevi liedz tiesai noteikt panta sankcijā paredzēto sodu minimālajā apmērā, apelācijas instances tiesa atzīst, ka apsūdzētajam sods nosakāms nedaudz virs panta sankcijā paredzētā minimālā apmēra – probācijas uzraudzība uz 1 gadu 1 mēnesi, kā to apelācijas protestā lūgusi prokurore. /pers. A/ noteiktais sods atzīstams par taisnīgu, individualizētu un atbilstošu izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturam, radītajam kaitējumam un apsūdzētā personībai.

[9] Apelācijas instances tiesā apsūdzētā /pers. A/ aizstāvību nodrošināja zvērināta advokāte Sandra Sprūde, kurai saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 84.panta otro daļu, Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumiem Nr.1493 „Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzināmajiem izdevumiem un to izmaksas kārtību" un paziņojumiem par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu kriminālprocesā no valsts līdzekļiem izmaksājami 80 *euro*.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 367.panta pirmās daļas 4.punktu un 368.panta pirmo daļu procesuālie izdevumi iepriekš minētajā apmērā piedzenami no apsūdzētā /pers. A/, jo apelācijas instances tiesa nekonstatē Kriminālprocesa likuma 85.pantā norādītos vai citus apstākļus, kas būtu par pamatu apsūdzētā atbrīvošanai no to segšanas.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 529.panta pirmās daļas 2.punktam procesuālo izdevumu atlīdzībai nosakāms 30 dienu termiņš no nolēmuma spēkā stāšanās dienas to labprātīgai atlīdzināšanai.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 2.punktu Kurzemes apgabaltiesa

nosprieda

Kurzemes rajona tiesas 2024.gada 15.janvāra lēmumu atcelt.

/pers. A/ atzīt par vainīgu Krimināllikuma 168.[1]pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt ar probācijas uzraudzību uz 1 gadu 1 mēnesi.

Uzlikt par pienākumu /pers. A/ pieteikties probācijas uzraudzības izpildes uzsākšanai Valsts probācijas dienesta teritoriālajā struktūrvienībā atbilstoši deklarētajai dzīvesvietai vai, ja notiesātajam nav deklarētās dzīvesvietas, — Valsts probācijas dienesta teritoriālajā struktūrvienībā, kuras darbības teritorijā atrodas viņa faktiskā dzīvesvieta, 10 darba dienu laikā no dienas, kad stājies spēkā tiesas nolēmums.

Piedzīt no /pers. A/ valsts labā procesuālos izdevumus 80 *euro* par aizstāves S.Sprūdes sniegto juridisko palīdzību apelācijas tiesvedības procesā, nosakot 30 dienu termiņu to labprātīgai atlīdzināšanai no nolēmuma spēkā stāšanās dienas.

Nolēmumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 10 dienu laikā Latvijas Republikas Augstākajā tiesā, Kriminālprocesa likuma 574., 575.pantā paredzētajos gadījumos, sūdzību iesniedzot Kurzemes apgabaltiesā.

Motivēta nolēmuma pieejamības diena 2024.gada 10.septembris.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja A.Daidere

Tiesneši D.Aktumanis

K.Līcis